

Opleiding Bovendonk

Priester- en Diakenopleiding Bovendonk, Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven

Benedictus XVI tijdens de Wereldjongerendagen 2011 in Madrid. (Foto: R. Mangold)

We beleven op dit moment in de Kerk historische tijden. Op 11 februari 2013 kondigde paus Benedictus XVI aan dat hij op 28 februari 2013 zou terugtreden. Op 13 maart koos het conclaaf te Rome de Argentijn Jorge Mario kardinaal Bergoglio S.J. (76) tot paus. Hij nam de naam Franciscus aan.

De bijzondere gebeurtenissen in Rome laten een priester- en diakenopleiding als vanzelf niet koud. Integendeel, we leefden van harte mee en volgden de ontwikkelingen op de voet. We baden natuurlijk ook om een goede nieuwe herder op de Stoel van Petrus.

Het terugtreden van paus Benedictus doet ook terugkijken op zijn pontificaat. Paus Benedictus droeg de priesterstudenten een warm hart toe. Bij vele gelegenheden heeft hij zich tot priesterstudenten gewend. Bij de afgelopen Wereldjongerendagen in Madrid (2011) was er, evenals in Keulen (2005), een aparte ontmoeting met de priesterstudenten. In zijn preek wees de paus op het belang van de opleiding: "Beste vrienden, bereid jullie voor op het apostel zijn met Christus en zoals Christus, om tochtgenoten en dienaren van mensen te zijn. Hoe kunnen jullie deze jaren van voorbereiding beleven? Het moeten vooral jaren zijn

van innerlijke stilte, van voortdurend gebed, van volhardende studie en van geleidelijke groei in de pastorale werkzaamheden en structuren van de Kerk."

Je gelijkvormig maken aan Christus is de belangrijkste boodschap die paus Benedictus steeds aan de priesterstudenten meegaf. En ik voeg daar de diakenstudenten aan toe. Juist ook in onze tijd met veel relativisme en geloofsafval wordt een volledige en onverdeelde overgave aan de roepstem van de Heer gevraagd, of in de woorden van de paus in Madrid: "Ga deze uitdaging aan met een onverdeeld hart en met volledige inzet van je persoon. Het is een betekenisvolle weg om het menselijke leven in zelfgave en dienst te verwezenlijken, namelijk door getuigenis af te leggen van het mensgeworden Woord van God en door boodschapper te zijn van de allerhoogste waarde van de menselijke persoon en zijn onvoorwaardelijke verdediger."

Naast de historische gebeurtenissen in Rome, gaat de Priester- en Diakenopleiding in alle eenvoud haar weg. We zitten midden in het studiejaar. In deze nieuwsbrief kunt lezen over ons reilen en zeilen.

Rector N.M. Schnell

‘De weg die voor mij bestemd is’

Roeping als proces

Schrijven en nadenken over je diepste motivatie, over de kern van waaruit je leeft, de keuzes die je maakt, je stijl van leven, is niet gemakkelijk. Wanneer ik zeg dat God of Jezus Christus de Bron is van mijn bestaan wat zeg ik dan? Heeft mijn keuze voor het religieuze leven te maken met een ideaal, waarvan ik het de moeite waard vind om dat na te streven, of met een concrete wijze van leven, die ik samen met anderen in de praktijk breng?

Een antwoord op deze vragen is er waarschijnlijk niet. Wat ik wel kan proberen is om vanuit mijn eigen leven terug te kijken naar situaties die te maken hebben met geloof. Ik doe dat ook in het besef dat roeping alles te maken heeft met gemeenschap. De postsynodale apostolische exhortatie Pastores dabo Vobis merkt hierover op: “In de huidige context bestaat ook de neiging om zich de verhouding van de mens tot God op individualistische en geheel innerlijke wijze voor te stellen, alsof de roeping van God rechtstreeks de enkeling bereikt zonder enige bemiddeling van de gemeenschap en een voordeel of het heil van het geroepen individu beoogt en niet de totale toewijding van God in de dienst aan de gemeenschap.”

Geen gewoon beroep

Op de lagere school kreeg ik een kinderbijbel en wel het Oude Testament. Ik heb die verhalen telkens weer gelezen en herlezen. Een van de verhalen die het meeste indruk hebben gemaakt, was het verhaal waarin God zich openbaart aan Abraham en hem een nageslacht beloofd dat zo groot is als er sterren aan de hemel zijn. Waarom dat zo was weet ik nu nog niet. In die tijd werd ik ook misdienaar bij de Karmelietessen in Echt. Elke morgen kwam er een pater voor de viering. Mijn ervaring daar was dat godsdienst ook wel saai kon zijn. Altijd maar weer dat groene kazuifel en dezelfde mensen in de kapel. Desondanks ging ik er altijd graag naar toe. Toen de zusters een keer vroegen wat ik later wilde worden, zei ik: pastoor. Tegelijkertijd begon me duidelijk te worden dat dit niet een beroep was zoals alle andere beroepen. Mijn ouders maakten me door hun reactie wel duidelijk dat ze daar zo hun gedachten over hadden.

In de jaren die nu volgden begon het geloof die alles overheersende plaats te verliezen, die het voor die tijd gehad had. Ik kreeg een vriendin, was bezig met

mijn studie, de studentenvereniging etc. Van de andere kant waren er nooit momenten van geloofstwijfel en probeerde ik elke zondag naar de kerk te gaan. Onze jaarclub was gemengd qua geloof: protestanten, katholieken en één persoon met een joodse achtergrond.

Religieus leven

Tijdens mijn verblijf in 2006 in Salignac (een klooster dat door de kartuizers ter beschikking is gesteld voor bezinningsdoeleinden) is mij duidelijk geworden dat een religieus leven de weg is die voor mij bestemd is. Roeping heeft voor mij meer te maken met het wegvallen van grenzen en barrières die afleiden van de essentie, waardoor je uiteindelijk bestemming langzaam zichtbaar wordt, dan met het ontvangen van allerlei signalen die precies aangeven wat er op een bepaald moment dient te gebeuren. Ik hoorde zojuist in de recreatie het roepingsverhaal van een al enige tijd overleden medebroeder. Die medebroeder was schilder. Toen hij op een dag aan het werk was zag hij aan de overkant van de straat zijn werkkar met daarop zijn naam met de toevoeging meesterschilder. Dat was voor hem het moment waarop hij besloot religieus te worden.

Menselijk tekort

Misschien dat ik mijn opmerking uit de vorige alinea moet nuanceren en is er toch geen echte tegenstelling tussen het wegvallen van grenzen en het ervaren van ‘de stem’ van God. Augustinus omschrijft het cruciale moment in zijn bekering als volgt: “Gij Heer, waart tijdens zijn woorden maar bezig mij terug te draaien naar mijzelf; gij haalde mij weg van achter mijn rug, waar ik mij had neergezet, niet van zins naar mijzelf te kijken; gij zette mij vóór mijn gezicht neer, zodat ik zien moest, hoe lelijk ik was, hoe misvormd en hoe smerig, vol vlekken en zweren. En ik zag het en griezelde, en er was geen plek meer waarheen ik kon vluchten, weg van mijzelf.” Het besef dat je als mens vanuit jezelf niets bent (niet als een minderwaardig wezen maar als menselijk tekort) is denk ik een voorwaarde om aan roeping gehoor te kunnen geven.

Bijbelse roepingsverhalen

De Bijbelse roepingsverhalen zijn voor mij belangrijk. Zo is er het roepingsverhaal van Jeremia waarin

de bijna niet met woorden uit te drukken verwevenheid van de mens met God tot uitdrukking komt. In het roepingsverhaal van Elia is er de zin “Wat doe jij hier Elia?” (1 Kon. 19:13). In het Hebreeuws is het nog kernachtiger uitgedrukt door het ontbreken van het werkwoord. Het zich present stellen voor God verwijst ook weer naar de eerste vraag die God in de Bijbel aan de mens stelt: Waar ben je Adam? (Gen. 3:9). Veelbetekenend is ook het antwoord van Adam (de mens) aan God. “Ik heb mij voor U verborgen gehouden.” Dat zich verstoppen voor God staat weer in groot contrast met de zegen van Numeri 6: 26: “Moge Jahwe zijn Gelaat naar u keren.” Ik denk dat een van de mooiste gaven van het priesterschap is dat je in de Eucharistieviering ertoe mag bemiddelen dat het Volk van God als offergave voor Gods Gelaat mag komen te staan.

Leven als roeping

Van 19 tot en met 25 maart 2012 vond in Lourdes een bijeenkomst plaats van hogere oversten met als onderwerp: ‘Religieuze mannen en vrouwen in Europa: Leven als roeping.’ Conferenties werden onder andere gegeven door Mgr. Joseph William Tobin cssr. Ik citeer uit één van zijn conferenties, waarin verwezen wordt naar Perfectae Caritatis: “A vocation cannot be reduced to the initial call of God and, even less, to the simple response of a human being. A vocation is an ongoing dialogue between God and man or woman. Just as a marriage cannot be reduced to the first declaration of love, the courtship or even, the exchange of vows, a religious vocation is really a story of love that should last for a lifetime.

The grace of perseverance in one’s vocation is the willingness to continue a dialogue of love in which the invitation of Jesus to follow Him remains as the polar star which directs the course of one’s lives. Hence, the insistence of the Church that religious life, which is born from hearing the Word of God, must embrace the following of Christ set forth in the Gospels as its supreme rule.”

Dialogo van liefde

Die dialoog van liefde is belangrijk. “God is liefde: wie in de liefde woont, woont in God en God is met hem” (1 Joh 4:16). Deze woorden uit de Eerste Brief van Johannes brengen tot uitdrukking wat de kern is van het christelijk geloof, evenals van het christelijk Godsbeeld en het daaruit voortvloeiende beeld van de mens en de weg die deze moet gaan. De keuze voor God, voor liefde, geeft vrijheid. Vrijheid niet in de zin van blijvende onbeperkte keuzemogelijkheden, maar door daadwerkelijk gebruik te maken

van de mogelijkheid te kiezen en deze keuze consequent vol te houden en te beleven. Mogen doen wat je waardevol vindt geeft vrijheid.

Een continu proces

De gedachte dat roeping een continu proces is om in liefde Jezus te volgen als richting voor je leven spreekt mij aan. Dat brengt met zich mee dat je elke dag, eigenlijk elk moment de verantwoordelijkheid hebt je daar rekenschap van te geven. Een van de mooie kanten van het kloosterleven is dat je daar voortdurend aan herinnerd wordt. Driemaal per dag zit ik in onze kerk tegenover het mooie gebrandschilderde raam van Jan Toorop waarop Jezus is afgebeeld, die mij met zijn doordringende ogen aankijkt: Wat doe jij hier?

Luc Janssens, priesterstudent voor de karmelieten

Stavenconferentie priesteropleidingen

De rol van de psychologie binnen de priesteropleiding

Elk studiejaar komen de rectoren en stafleden van de priesteropleidingen in Nederland bij elkaar. Het ene jaar is dat een eendaagse bijeenkomst, het andere een tweedaagse. Dit studiejaar was er op 8 en 9 oktober 2012 zo'n samenkomst in het St. Janscentrum te 's-Hertogenbosch.

Rectoren en een aantal stafleden spraken dit keer over 'De rol van de psychologie binnen de priesteropleiding'. Naast een voordracht over de kerkelijke richtlijnen van psychologische competenties bij de aanname en vorming van kandidaten, waren er inleidingen over aandachtspunten bij de aanname en verdere begeleiding van studenten en ook referaten over de zorg voor een geestelijk evenwicht na de wijding en het belang van het welzijn van toekomstige pastores. In de avonden was er nog een gastvrije ontvangst in het bisschopshuis door mgr. A. Hurkmans.

Psychologisch onderzoek

Psychologisch onderzoek binnen de vorming van priesters en diakens krijgt steeds meer aandacht. Dat is begrijpelijk na de publiciteit over de misstanden in de Kerk en het leed van de slachtoffers. Op Bovendonk wordt bij de aanname aan studenten gevraagd of ze bereid zijn mee te werken aan een psychologisch onderzoek. Hoewel dat in het verleden niet bij iedere kandidaat gebeurde, is dat momenteel wel regel. Studenten zijn er zelf mee gebaat inzicht te krijgen in hun sterke en zwakke kanten, in aspecten van hun persoonlijkheid die hun ambt en functie kunnen bevorderen of bemoeilijken.

Persoonsontwikkeling

Belangrijk voor de eigen persoonsontwikkeling en voor een goed functioneren in de Kerk als pastor zijn bijvoorbeeld vragen die opkomen in de zoektocht naar de eigen identiteit, het vermogen tot emotionele intimiteit, de neiging om een betonnen vloer te storten over de eigen schaduwkanten, het leren onderscheiden van de eigen rijpe en onrijpe afweermechanismen, het zoeken naar een balans tussen hoe je jezelf als persoon neerzet en hoe je je verbonden weet met anderen etc. Priester- en diakenkandidaten hebben de neiging om hun ideaal-ik te laten domineren over hun reëel-ik en kunnen dan de balans kwijtraken. Dat evenwicht moet in de vorming opnieuw gevonden worden.

Een goed instrument

Het werd duidelijk tijdens deze Stavenconferentie hoe belangrijk een psychologisch onderzoek kan zijn

om zicht te krijgen op de persoonlijke ontplooiingsmogelijkheden van een student en ook om de Kerk te beschermen voor wie daar als pastor niet thuis hoort. Niet dat psychologische testen beslissen of iemand toegelaten kan worden tot de priesteropleiding of het ambt, maar ze zijn wel een instrument dat bij de beslissingsprocedure rond de aanname en voortgang kan helpen. Het kan voor student en staf een goede hulp zijn voor het opstellen van een persoonlijk ontwikkelingsplan bij de persoonsvorming en de geestelijke begeleiding.

Jan Brok, studierector

(Foto: I. Bertens)

Masterclass Geestelijke Leiding

Je leven onder bekering en geestelijke leiding plaatsen

Van zondag 3 tot en met woensdag 6 februari 2013 vond op Bovendonk de eerste Masterclass Geestelijke Leiding plaats. 24 priesters uit vier Nederlandse en vier Vlaamse bisdommen kwamen samen om onder leiding van verschillende deskundigen te studeren op het onderwerp van de geestelijke leiding. Doel van deze Masterclass is een nieuwe generatie priesters toe te rusten om aan priester- en diakenstudenten geestelijke leiding te kunnen geven.

Met het thema van de geestelijke leiding hebben we een kernthema van het christelijk leven in het vizier gehad. In alle lagen van de Kerk is nood aan geestelijke leiding. Of het nu gaat om bisschoppen en priesters, gewone gelovigen, jongeren of bruidsparen, iedereen wordt door God persoonlijk aangesproken. Iedereen heeft ook de hulp van een andere gelovige nodig, een geestelijk leidsman, om de stem van God in zijn leven te herkennen en de geesten te kunnen onderscheiden: wat komt van God en wat niet. Onderscheiding is belangrijk voor de grote levenskeuzes die gemaakt moeten worden, maar speelt ook in het alledaagse gewone leven.

Het vierdaagse programma begon met een inleiding over Geestelijke leiding in de kerkelijke documenten. Deze inleiding werd verzorgd door rector Schnell en studierector Jan Brok van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk. Daarna kwamen diverse thema's aan bod.

Bekering en geestelijke leiding

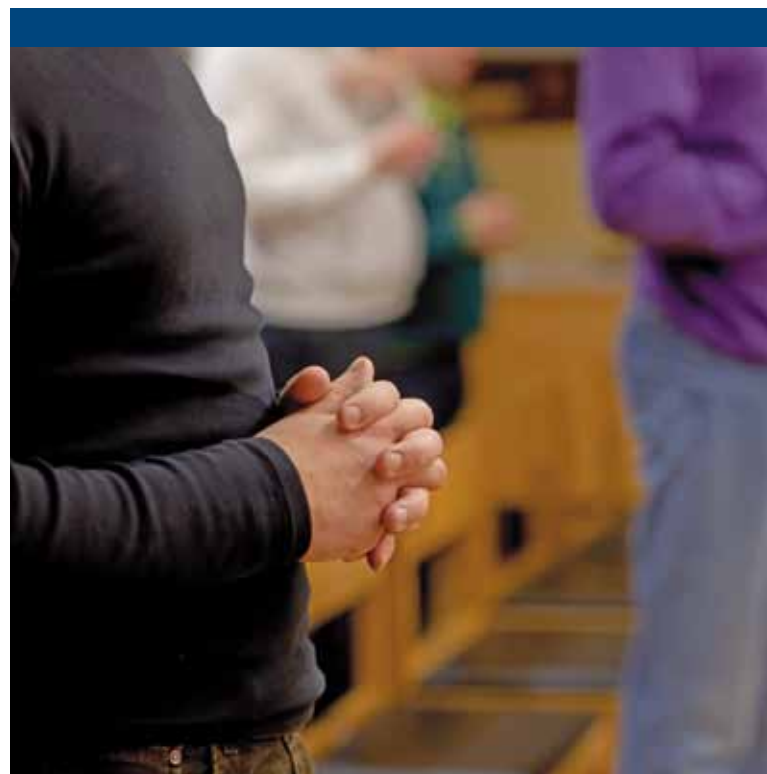
Bisschop Liesen, bisschop van Breda, sprak over Christus als de geestelijk Leidsman. Hij begon zijn inleiding met een beeld. Geestelijke begeleiding, zo de bisschop, is als een kruispunt. Alle elementen van het christelijk leven komen hier samen en er moeten keuzes gemaakt worden. Op een kruispunt moet je uitkijken. Er zijn regels die in acht genomen moeten worden. Het grote kruispunt waar wij als mensen voortdurend op staan, is dat van het vlees en de geest. De bisschop haalde hier de apostel Paulus aan in zijn brief aan de Romeinen 8,12-27. De belangrijkste boodschap van de bisschop aan de deelnemers: wie geestelijke leiding wil geven en daarmee het leven van Christus in die ander meer tot leven wil brengen, moet als eerste bereid zijn om zijn eigen leven onder bekering en geestelijke leiding te plaatsen.

Lia van de Laar, supervisor van Bovendonk en geestelijk verzorger in een verzorgingshuis, sprak over persoonlijke ontwikkeling en spiritualiteit. Haar belangrijkste boodschap voor de deelnemers: "Ken

uzelf!" Pater Jan van de Poll SJ sprak over het celibaat en broeder Korneel Vermeiren OCSO sprak over gehoorzaamheid.

Het verlangen naar God

Ook de bisschop van Rotterdam, mgr. Van den Hende, verzorgde een inleiding. Hij sprak over geestelijke leiding en het sacrament van boete en verzoening. Vanuit de Catechismus van de Katholieke Kerk startte hij met het verlangen naar God, dat in het hart van ieder mens gegrift is. Niet geschreven, zo de bisschop, want dan zou je het misschien kunnen wegpoetsen, maar gegrift. Het verlangen is blijvend. Wie zich door het verlangen naar God laat leiden, kan God in zijn leven vinden. De weg van groei naar God gaat niet rechtlijnig omhoog, maar gaat eerder met vallen en opstaan gepaard. Hier komt het sacrament van Boete en Verzoening in beeld. In het tweede gedeelte van zijn inleiding sprak bisschop Van den Hende heel concreet over de praktische kant van dit sacrament.

(Foto: I. Bertens)

Opleidingsberichten

Personalia en opleidingsberichten van Bovendonk

Per 1 februari zijn de bibliotheken van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk en het bisdom van Breda overgestapt op het bibliotheekstelsel Bidoc. Tegelijkertijd zijn de bibliotheken van het bisdom van Breda en de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk lid geworden van de Werkgroep Abdijbibliotheken (WAB). In deze werkgroep werken verschillende seminarie- en kloosterbibliotheken samen om hun collecties te ontsluiten.

Wijdingen

Aan het einde van de studiejaar ronden vijf studenten hun opleiding af en zullen tot priester of diaken gewijd worden. De volgende data kunt u onder voorbehoud in uw agenda schrijven.

- Op zondag 28 april 2013 zal *Jef Leysen* door bisschop Liesen tot transeunt diaken gewijd worden in de kapel van Bovendonk. De wijding begint om 15.00 uur. Jef is priesterkandidaat voor het bisdom Antwerpen. Later in het jaar zal hij in Antwerpen tot priester worden gewijd.
- Op zaterdag 15 juni 2013 zullen *Franck Baggen* en *Bertijn Prins* door bisschop Van den Hende tot diaken worden gewijd in de kathedraal van Rotterdam. De wijding begint om 10.00 uur.
- Op zondag 15 september 2013 zal *Titus Frankemölle* door bisschop Liesen tot diaken worden gewijd in de kathedraal van Breda. De wijding begint om 15.00 uur.

Nieuw orgel voor de huiskapel

Op zaterdagochtend 5 januari 2013 zegende bisschop Liesen het nieuwe orgel van de huiskapel van de Priester- en Diakenopleiding te Hoeven in. Lars Koks en Jochem van Velthoven, beiden seminaristen van het bisdom van Breda waren nauw bij de aanschaf van het orgel betrokken. "Het orgel is bij uitstek het muziekinstrument binnen de kerkelijke traditie. Het helpt ons om de viering van de liturgie waardig gestalte te geven en bevordert, door de ondersteuning van de zang, ook de deelname aan de liturgische vieringen," vertelt Lars Koks.

Gebedskring roepingen bisdom Breda

zondag 21 april 2013, zondag 24 november 2013

Mensen die het gebed om roepingen in het bisdom Breda mee willen dragen zijn van harte uitgenodigd om zich aan te sluiten bij de Gebedskring roepingen. De eerstvolgende bijeenkomst van de gebedskring is op zondag 21 april om 15.30 uur in op Bovendonk. Bisschop Liesen opent het samenzijn met een inleiding. Om 17.00 uur bidden we gezamenlijk de vesper. De bijeenkomst wordt met een kort gezellig samen-

zijn afgesloten. Iedereen is van harte welkom. Leden van de gebedskring worden persoonlijk uitgenodigd.

Lid worden: T 076 5223444

E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl

Jubilea

25 jarig jubileum Cas van Beek

Cas van Beek is sinds 1988 als docent verbonden aan de PDOB. Eerst verzorgde hij groepsbegeleiding en sinds 1997 geeft hij het college Ecclesiologie. Cas en zijn vrouw Lia hebben op Bovendonk gewoond en meegeholpen met de opbouw van centrum Bovendonk.

12,5 jarig jubileum oud-priesterstudent

J. Verkoelen s.m.a., 8 mei 2012

Denkt u ook aan de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk als goed doel? Investeer in de opleiding van priesters en diakens! Uw gift ontvangen wij graag op bankgiro 25.80.680 t.n.v. Stichting PDOB te Breda.

